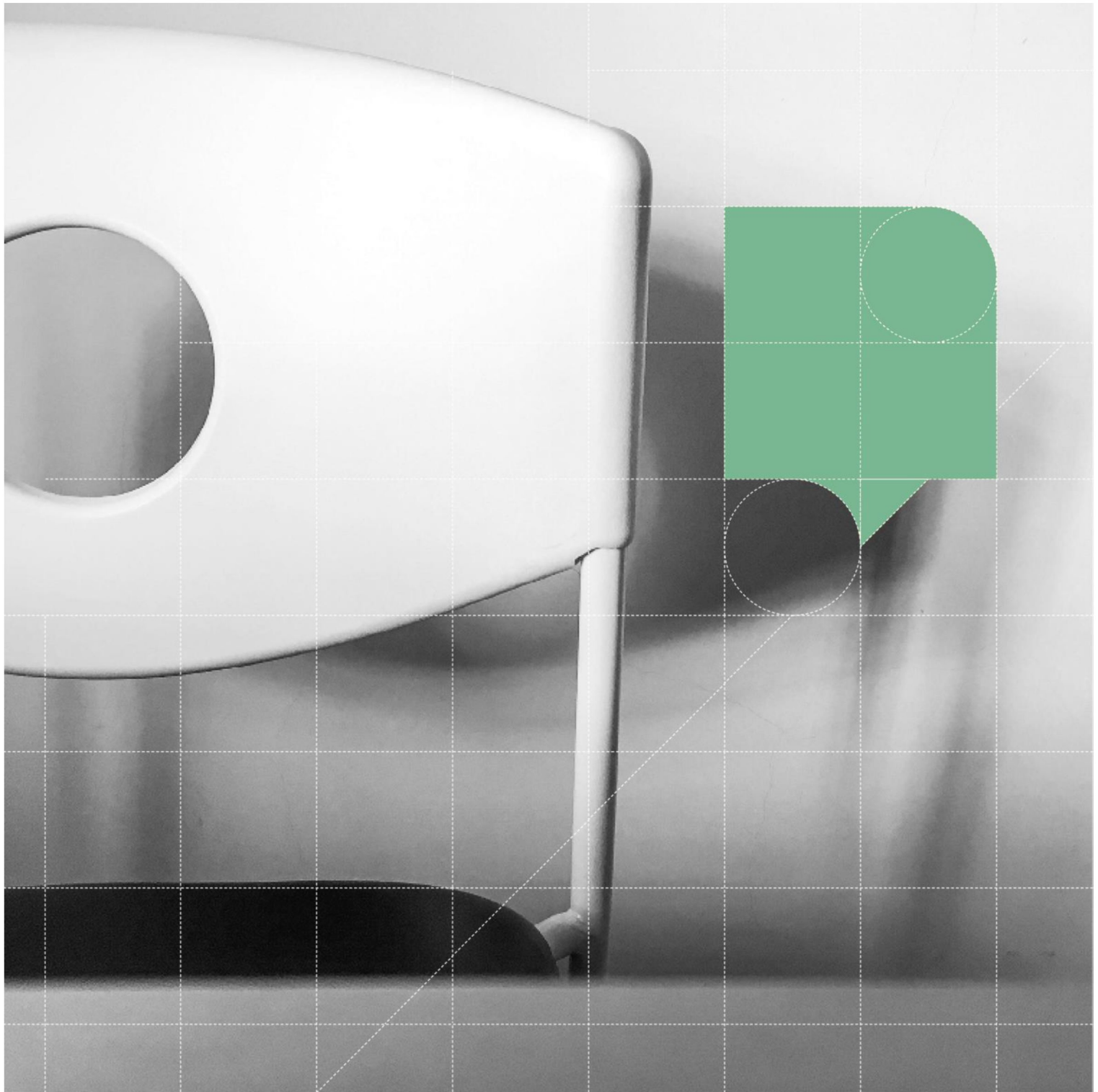

Regelrådets uttalelse

Om: **Forskrifter til lov om inn- og utførsel av varer og lov om tollavgift**

Ansvarlig: **Tolletaten**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Tolletaten

Deres ref.:
22/08745

Vår ref.:
22/00070

Vår saksbehandler:
Stian Hervik Frantzen

Dato:
21.04.2022

Uttalelse

Om: **Forskrifter til lov om inn- og utførsel av varer og lov om tollavgift**
Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Tolletaten har sendt et oversiktlig høringsnotat på høring. Slik Regelrådet leser høringsnotatet er det forsøkt tilrettelagt for forenkling for næringslivet, og kostnader for næringslivet er godt belyst. Det er innhentet kostnadsoverslag for å synliggjøre kostnaden som følger av nye krav for næringslivet. Det er også positivt at flere av høringssvarene som ble gitt i forbindelse med høring av lovsaken i 2019 er hensyntatt i forslagene i dette høringsnotatet. Regelrådet vurderer at de seks spørsmålene utredningsinstruksen stiller til offentlige utredninger er tilfredsstillende besvart, gitt sakens omfang.

Regelrådet vurderer imidlertid at enkelte av de seks spørsmålene kunne vært grundigere besvart. Spesielt gjelder det oversikt over hvem som blir berørt. Her kunne man redegjort for hvor mange bedrifter som berøres, om de er store eller små bedrifter og hvor varige virkningene kan bli. Et større fokus på overgangsordninger for næringslivet kunne også styrket høringsnotatet. Til slutt vil Regelrådet anbefale Tolletaten å evaluere regelverket om noen år.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger.

Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Sandra Riise
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Tolletaten har sendt på høring forslag til forskrift til lov om inn- og utførsel av varer (vareførselsforskriften) og forskrift til lov om tollavgift (tollavgiftsforskriften). De foreslåtte forskriftene er forskrifter til lov om inn- og utførsel av varer (vareførselsloven) og lov om tollavgift (tollavgiftsloven), utarbeidet av Finansdepartementet, vedtatt av Stortinget og sanksjonert i Statsråd 11. mars 2022. Forskriftene vil erstatte forskrift 17. desember 2008 nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften).

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Norge er en liten åpen økonomi med et næringsliv som er avhengig av både eksport og import av varer. For at norsk næringsliv skal ha best mulig vilkår for å lykkes er det viktig med et velfungerende system for inn- og utførsel av varer og tollavgifter. Hvis reguleringen av vareførsel og tollavgifter blir gjort på en god måte kan det gi positive effekter til næringslivet. På bakgrunn av ovennevnte har Regelrådet valgt å gi uttalelse i saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

I følge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Problemet og nullalternativet for endringer av loven er beskrevet i høringssaken av lovendringene fra 2019. Regelrådet mener tolletaten kunne drøftet nærmere hvilke problemer som ønskes løst i høringen av forskriftsendringene som nå er på høring. På denne måten kunne berørte aktører lettere sett helheten og begrunnelsen for de nye forslagene.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Regelrådet merker seg at de fleste av forslagene er videreføringer av eksisterende lovverk hvor utredning av alternativer ikke er aktuelt. Under diskusjonen av de nye kravene for elektronisk deklarasjon og endringsmelding blir det påpekt at alternativet til elektronisk deklarasjon, nemlig manuell deklarasjon, er mer ressurskrevende. Regelrådet mener det er positivt at fordelene med foreslått løsning er belyst, men skulle gjerne sett en utredning av alternative systemer.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Høringsnotatet har gjennomgående henvisninger til næringsliv og næringsaktører. Slik Regelrådet ser det kunne beskrivelse av berørt næringsliv vært bedre, herunder antall berørte bedrifter, hva slags bransjer som berøres, verdien på varer som deklarerer og utvikling i bransjene som berøres av det nye regelverket.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Regelrådet vil gi ros til Tolletaten for at de har hentet inn kostnadsoverslag for innkjøp av TVINN-programvare og abonnement. Overslaget gir et bedre bilde av hva kostnadene for næringslivet vil bli som følge av de nye kravene. Regelrådet skulle gjerne sett ett overslag over antall berørte også. Tolletaten skriver at flere aktører allerede bruker systemet i dag og at ett mindretall må kjøpe inn nytt utstyr, det hadde vært nyttig med et overslag på hvor mange som bruker systemet i dag.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Høringsnotatet drøfter i liten grad hva forutsetningene for en vellykket gjennomføring er. Det er mulig at enkelte næringsaktører har behov for veiledning og ekstra tid for å tilpasse seg de nye kravene. Hvordan Tolletaten eventuelt kan bistå næringslivet i overgangsperioden burde vært belyst. Lengden på overgangsperioden burde også vært diskutert for å sikre en enkel og oversiktlig prosess for næringslivet.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestep praksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Antallet små og mellomstore bedrifter som blir direkte berørt av forslagene er usikkert da beskrivelsen av berørt næringsliv er mangelfull. Regelrådet mener det er sannsynlig at de minste aktørene er de som enda ikke har tatt i bruk TVINN-programmet for elektronisk deklarasjon. Tolletaten kunne vurdert om det er behov for lengre overgangsperiode eller ytterligere informasjon til de minste bedriftene. Unntak fra reglene kunne også vært vurdert.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Da forslaget til ny lov om vareførsel og ny lov om tollavgift var på høring i 2019 kom det flere høringsvar fra næringsorganisasjoner. Regelrådet mener det er positivt at Tolletaten har hensyntatt flere av disse høringsinnspillene i forslaget til nye forskrifter.

4.3 Forenkling for næringslivet

Tolletaten har gjennomgående hatt fokus på forenkling både for næringslivet og for myndighetene. Regelrådet mener dette er gjort på en tilstrekkelig måte og at forenklingspotensialet tilsynelatende er realisert. Om reglene og prosessene blir enklere for næringslivet avhenger av, som tidligere nevnt, at gjennomføringen av de nye reglene blir vellykket.

4.4 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Regelrådet vil anbefale Tolletaten å evaluere regelverket innen en viss tid, for eksempel 5 år. Det er viktig å se om implementeringen gikk slik man så for seg og om teknologien tåler utviklingen som skjer på feltet. Det fremstår usikkert for Regelrådet hvor teknologinøytralt regelverket vil virke, og følgelig er det usikkert om det vil være et hinder for ny teknologi. Derfor vil en evaluering være nyttig både for næringslivet og Tolletaten.

4.5 Andre kommentarer til utredningen og gjennomføringen av høringen

Vi gjør oppmerksom på at det følger av utredningsinstruksen pkt. 4-3 at Regelrådet skal informeres om høringen når forslag til lov og forskrift som er særlig relevant for næringslivet legges ut på høring. Vi kan ikke se å ha mottatt informasjon om denne saken, og ber om at dere i fremtiden også setter Regelrådet som mottaker av høringer som berører næringslivet.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Store deler av de foreslåtte reglene er videreføringer av eksisterende regler og nye kostnadsbyrder for næringslivet er derfor små. Der hvor det vil medføre kostnader har Tolletaten tallfestet hva denne kostnaden potensielt kan bli for hver enkelt aktør. Forenklingspotensialet er forsøkt utnyttet og de nye reglene kan medføre besparelse for næringslivet som helhet hvis reglene blir riktig implementert. På bakgrunn av dette konkluderer Regelrådet med at det synes rimelig å legge til grunn at målene oppnås til en relativt lav kostnad for næringslivet.